

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 21/23

2023 m. vasario 2 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas sujungtose bylose C-649/20 P | *Ispanija / Komisija*, C-658/20 P | *Lico Leasing ir Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión / Komisija* ir C-662/20 P | *Caixabank ir kt. / Komisija*

Valstybės pagalba: Teisingumo Teismas iš dalies panaikina Komisijos sprendimą dėl „Ispanijos mokestinės naudos suteikiančios nuomos sistemos“

Visą aptariamą pagalbą sumą iš tiesų buvo nurodyta susigrąžinti iš klaidingai nustatytų tos pagalbos gavėjų

2006 m. Europos Komisija gavo kelis skundus dėl „Ispanijos mokestinės naudos suteikiančios nuomos sistemos“ (toliau – IMNS) taikymo tam tikriems finansinės nuomos susitarimams, nes pagal tą sistemą jūrų transporto bendrovės galėjo pasinaudoti 20–30 % nuolaida, taikoma perkant Ispanijos laivų statyklų pastatytus laivus, o tai darė neigiamą poveikį kitų valstybių narių laivų statyklų pardavimams. Pasak Komisijos, IMNS tikslas buvo suteikti mokesčių lengvatas ekonominių interesų grupėms (toliau – EIG) ir jų nariais esantiems investuotojams, kurios vėliau dalį tų lengvatų perduodavo jūrų transporto bendrovėms, nusipirkusioms naują laivą.

2013 m. liepos mėn. priimtame ginčijamame sprendime¹ Komisija nusprendė, kad trys iš penkių IMNS sudarančių mokestinių priemonių buvo iš dalies su vidaus rinka nesuderinama atrankiosios mokesčių lengvatos formos valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Kadangi aptariama pagalba buvo įgyvendinama nuo 2002 m. sausio 1d. pažeidžiant pareigą apie ją pranešti², Komisija įpareigojo nacionalinės valdžios institucijas ją susigrąžinti iš investuotojų, t. y. EIG sudarančių narių.

2013 m. rugsėjo mėn. Ispanijos Karalystė, *Lico Leasing SA* ir *Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión SA (PYMAR)* pareiškė ieškinius dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo. Sprendime *Ispanija ir kt. / Komisija*³ Bendrasis Teismas nusprendė, kad EIG investuotojų gauta lengvata nėra atrankioji ir kad Komisijos sprendimo motyvai dėl konkurencijos iškreipymo ir poveikio prekybai kriterijų yra nepakankami. Dėl tos priežasties jis panaikino ginčijamą sprendimą.

Išnagrinėjęs Komisijos pateiktą apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo priimto sprendimo Teisingumo Teismas jį panaikino Sprendimu *Komisija / Ispanija ir kt.* (C-128/16 P)⁴; jis nusprendė, be kita ko, kad sąlygos dėl atrankumo, kuria Komisija grindė savo sprendimą, taikymas yra klaidingas. Jis vis dėlto nusprendė, kad dėl to, jog Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo dėl visų jam pateiktų nagrinėti priemonių, toje ginčo stadijoje jis negalėjo priimti

¹ 2013 m. liepos 17 d. Komisijos sprendimas 2014/200/ES dėl valstybės pagalbos SA 21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) kurią suteikė Ispanija tam tikriems finansinės nuomos susitarimams taikoma apmokestinimo sistema, taip pat vadinama Ispanijos mokestinės [naudos suteikianti] nuomos sistema (OL L 114, 2014, p. 1).

² SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatyta pareiga.

³ 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Ispanija ir kt. / Komisija*, T-515/13 ir T-719/13 (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 150/15).

⁴ 2018 m. liepos 18 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija ir kt.*, C-128/16 P (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 115/18).

sprendimo ir dėl to gražino bylas nagrinėti Bendrajam Teismui.

Išnagrinėjęs gražintas bylas, Bendrasis Teismas priėmė Sprendimą *Ispanija ir kt. / Komisija* (toliau – skundžiamas sprendimas) ir atmetė ieškinius, kuriuos pareiškė Ispanijos Karalystė, *Lico Leasing* ir PYMAR; pastarųjų reikalavimus palaikė 34 subjektai, kuriems buvo leista įstoti į bylą tuo pačiu klausimu byloje C-128/16 P (toliau – į pirmąjį apeliacinį skundą įstojusios šalys).

Tame sprendime Bendrasis Teismas atmetė pagrindą, kuriuo neigiamas IMNS atrankumas, ir iš esmės nusprendė, kad didelės mokesčių administratoriaus diskrecijos leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą pakanka, kad būtų galima pripažinti, jog visa IMNS yra atrankioji. Jis taip pat atmetė pagrindus dėl ginčijamo sprendimo nemotyvavimo, vienodo požiūrio principo pažeidimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principų, taip pat pagalbos susigrąžinimui taikomų principų pažeidimo. Konkrečiai dėl pastarojo aspekto jis nusprendė, kad Komisija nepadarė teisės klaidos, kai nurodė susigrąžinti visą aptariamą pagalbą tik iš EIG investuotojų, nors dalis gautos mokesčių lengvatos buvo perduota tretiesiems asmenims, t. y. jūrų transporto bendrovėms.

Tada Ispanijos Karalystė, *Lico Leasing* ir PYMAR, taip pat į pirmąjį apeliacinį skundą įstojusios šalys pateikė tris atskirtus apeliacinius skundus dėl skundžiamo sprendimo, o vėliau ir ginčijamo sprendimo panaikinimo.

Priimtame sprendime **Teisingumo Teismas pritarė Ispanijos Karalystės pateiktam pagrindui dėl skundžiamo sprendimo nemotyvavimo, kiek tai susiję su aptariamą pagalbą susigrąžinimu, o likusią apeliacinių skundų dalį atmetė.** Taigi iš dalies panaikinęs šį sprendimą ir **nusprendęs, kad gali pats priimti galutinį sprendimą dėl likusios išnagrinėti ieškinių dalies, Teisingumo Teismas, atlikęs tyrimą, nusprendė, kad reikia panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jame nurodyta visą aptariamą pagalbą sumą susigrąžinti iš klaidingai nustatytų tos pagalbos gavėjų.**

Teisingumo Teismo vertinimas

Iš pradžių Teisingumo Teismas išnagrinėjo Komisijos pareikštą į pirmąjį apeliacinį skundą įstojusių šalių pateikto apeliacinio skundo nepriimtino pagrįdą, grindžiamą teisės klaida, neva padaryta suteikiant joms į procesą gražintoje byloje įstojusių šalių statusą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas teigia, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnį, Bendrojo Teismo procedūros reglamente garantuojamų įstojusių į bylą šalių procesinių teisių paisymo ir gero teisingumo vykdymo principus reikalaujama, kad užtikrinant Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo procesų nuoseklumą į apeliacinę bylą įstojusi šalis automatiškai turėtų įstojusios į bylą Bendrajame Teisme šalies statusą, kai byla gražinama šiam teismui, Teisingumo Teismui panaikinus Bendrojo Teismo sprendimą. Taigi, priešingai, nei tvirtina Komisija, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai tokiomis aplinkybėmis suteikė tokį statusą suinteresuotosioms šalims. Dėl tos priežasties suinteresuotosios šalys turi teisę pateikti apeliacinį skundą dėl skundžiamo sprendimo, nes jos, beje, yra tiesiogiai susijusios su tuo sprendimu⁵; tuo sprendimu atmetus jų ieškinius, joms kyla pavojus, kad gali reikėti gražinti gautą pagalbą. Todėl jų apeliacinis skundas yra priimtinas.

Paskui Teisingumo Teismas nagrinėjo apeliacinių skundų pagrindus, iš kurių vieni susiję su IMNS atrankumo analize, o kiti – su pareiga susigrąžinti.

Pirma, dėl **atrankumo sąlygos vertinimo** Teisingumo Teismas iš karto pažymėjo, kad lengvatinė mokesčių priemonė, kurios taikymas priklauso nuo mokesčių administratoriaus diskrecijos, negali būti laikoma bendros paskirties. Tuo remiantis darytina išvada, kad tokios priemonės atrankumas negali būti vertinamas remiantis metodu, kuris buvo specialiai sukurtas siekiant atskleisti paslėptą bendrojo taikymo lengvatinių mokesčių priemonių atrankumą⁶. Taigi šioje byloje **Bendrasis Teismas turėjo priimti sprendimą dėl priemonės, kurios taikymas**

⁵ Ši sąlyga nustatyta Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnio antros pastraipos antrame sakinyje.

⁶ Pagal šį „trijų etapų“ metodą vertinant bendrosios priemonės, kuria nustatoma lengvatinė mokesčių sistema, atrankumą reikia, pirma, nustatyti bendrą mokesčių sistemą, paskui patikrinti, ar nagrinėjama sistema nukrypsta nuo pagrindine laikomos bendros sistemos dėl to, kad ją taikant diferencijuojami panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje esantys ūkio subjektai, ir, jei taip, galiausiai išnagrinėti, ar toks diferencijavimas gali būti pagrįstas atsižvelgiant į apmokestinimo sistemos pobūdį ar sandarą.

priklauso nuo kompetentingų valdžios institucijų diskrecijos, todėl jam negalima priekaištauti, kad tos priemonės neišnagrinėjo taikydamos bendrosioms mokesčių priemonėms sukurtą metodą.

Nagrinėdamas reikšmingus vertinimo kriterijus nustačius lengvatinę mokesčių priemonę, kuri teikiama naudojantis diskrecija, Teisingumo Teismas pritarė Bendrajam Teismui ir priminė, kad **tai, jog taikoma leidimų sistema, savaime nereiškia, jog vertinama priemonė yra atrankioji**. Iš tiesų, kad būtų galima ją taip kvalifikuoti, reikia įrodyti, jog kompetentingos valdžios institucijos turi plačią diskreciją nustatyti gavėjus ir aptariamą priemonės taikymo sąlygas, todėl naudojimas tokia diskrecija turi būti vertinamas kaip **tam tikrų įmonių ar tam tikrų prekių gamybos, kurioms priemonė taikoma, palaikymas, palyginti su kitomis įmonėmis ar prekių gamyba, kurioms ji netaikoma, tačiau kurios yra panašioje padėtyje atsižvelgiant į siekiamą tikslą.**

Šioje byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad pateikdamas suverenų nacionalinės teisės vertinimą, dėl kurio iškraipymo iš tiesų nebuvo skundžiamasi, Bendrasis Teismas pagrįstai konstatavo, kad pagal nacionalinę teisę mokesčių administratoriui suteikiama didelė diskrecija leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą konkrečiai dėl to, kad taikomi kriterijai yra netikslūs ir kad nėra reikiamo tų kriterijų aiškinimo pagrindo. Šiuo atveju Bendrasis Teismas neturėjo nagrinėti, ar, atsižvelgiant į bylos faktines aplinkybes, šios *de jure* diskrecijos įgyvendinimas iš tikrųjų lėmė nepagrįstai palankų požiūrį į tam tikrus ūkio subjektus, palyginti su kitais panašioje padėtyje esančiais ūkio subjektais.

Taigi **darydamas išvadą, kad ankstyvo nusidėvėjimo taikymas yra atrankioji priemonė, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad su diskrecija susiję aspektai sudaro palankesnes sąlygas priemonę taikantiems subjektams, palyginti su kitais panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje esančiais apmokestinamais asmenimis**. Beje, **Bendrasis Teismas pagrįstai galėjo prieiti prie išvados, kad Komisija nepadarė klaidos, kai remdamasi ankstyvo nusidėvėjimo atrankumu nusprendė, jog visa IMNS yra atrankioji**, nes neginčijama, kad kitos IMNS sudarančios ginčijamos priemonės priklauso nuo išankstinio leidimo taikyti ankstyvą nusidėvėjimą. **Dėl tos priežasties Teisingumo Teismas atmetė visus pagrindus dėl IMNS atrankumo kaip nepagrįstus.**

Antra, **dėl neteisėtos pagalbos susigrąžinimo** Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principai skundžiamame sprendime pritaikyti be jokių teisės klaidų, išskyrus vieną klaidą, kuris dėlto neturėjo įtakos Bendrojo teismo vertinimui, taigi **šiuo klausimu pateikti prieštaravimai taip pat turi būti atmesti**.

Galiausiai, trečia, **Teisingumo Teismas priėmė sprendimą dėl pagrindo, grindžiamo skundžiamo sprendimo nemotyvuotumu**. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad **nors tas sprendimas atrodo pakankamai teisiškai motyvuotas, kiek tai susiję su IMNS atrankumu, to paties negalima pasakyti kalbant apie aptariamą pagalbos susigrąžinimą**.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad atsakydamas į pagrindą, kuriuo siekta užginčyti ginčijamame sprendime išdėstytą nurodymą susigrąžinti dėl to, kad jame nurodyta susigrąžinti visą aptariamą pagalbą iš investuotojų, nors labai didelė dalis taip suteiktos lengvatos nuolat buvo pervedama jūrų transporto bendrovėms, **Bendrasis Teismas ginčijamame sprendime tik pažymėjo, kad vieninteliai nustatyti pagalbos gavėjai buvo investuotojai, ir konstatavo, kad ta išvada nėra ginčo dalykas**. Tačiau, pasak Teisingumo Teismo, nors suinteresuotosios šalys neginčijo gavėjų nustatymo, pateiktame pagrinde jos vis dėlto netiesiogiai, tačiau neginčijamai, tvirtino, kad nebuvo vienintelės aptariamą pagalbą gavėjos. **Kadangi Bendrasis Teismas nepateikė atsakymo į šį pagrindą, tai reiškia, kad jis nepriėmė sprendimo dėl jo, o tai yra pareigos motyvuoti pažeidimas**.

Tokiomis aplinkybėmis **Teisingumo Teismas panaikino skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo atmestos tos ieškinių dalys, kuriose siekta panaikinti ginčijamą sprendimą dėl to, kad jame EIG ir jų investuotojai nurodyti kaip vieninteliai aptariamą pagalbą gavėjai, taip pat nuostatą, kuria Ispanijos Karalystei nurodoma iš EIG investuotojų susigrąžinti visą aptariamą pagalbą sumą**. Likusios apeliacinių skundų dalys atmestos.

Galiausiai padaręs išvadą, kad, iš dalies panaikinus skundžiamą sprendimą, toje bylos stadijoje galima priimti sprendimą dėl likusios nagrinėti ieškinių dėl panaikinimo dalies, šiuo atveju susijusios su **pareigos susigrąžinti aptariamą pagalbą iš jos gavėjų pagrįstumu, Teisingumo Teismas nusprendė pats priimti galutinį sprendimą šiuo klausimu**. Taigi iš pradžių jis atmetė kaip nepagrįstus pagrindus ir argumentus dėl teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principų pažeidimo, taip pat dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo, ir pritarė daugumai skundžiamame sprendime šiuo klausimu išdėstytų motyvų.

Nagrinėdamas pagrindą, dėl kurio Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo, ir analizuodamas klausimą dėl aptariamų pagalbų gavėjų nustatymo, **Teisingumo Teismas priminė, kad pareigos susigrąžinti pagalbą, kurią Komisija pripažino nesuderinama su vidaus rinka, tikslas yra atkurti iki pagalbos suteikimo buvusią padėtį ir iš jos gavėjų, t. y. ta pagalba faktiškai pasinaudojusių įmonių, atimti ja suteiktą konkurencinį pranašumą**.

Remiantis Komisijos konstatavimais galima daryti išvadą, kad visa IMNS buvo mokesčių priemonė, skirta lengvatai suteikti ne tik EIG investuotojams, bet ir jūrų transporto bendrovėms. Beje, remiantis Komisijos pateiktais duomenimis teigtina, kad **tos lengvatos paskirstymas tarp jūrų transporto įmonės ir EIG investuotojų buvo numatytas mokesčių institucijoms pateiktose teisiškai įpareigojančiose sutartyse, į kurias šios atsižvelgė suteikdamos leidimą (pasinaudodamos turima diskrecija) taikyti ankstyvą nusidėvėjimą**. Atsižvelgdamas į šiuos duomenis Teisingumo Teismas nusprendė, kad **kiek tai susiję su susigrąžinimu siekiamu tikslu, Komisija padarė teisės klaidą, kai EIG investuotojus įvardijo kaip vienintelius aptariamų pagalbų gavėjus dėl esminio motyvo, kad jūrų transporto bendrovių įgytas pranašumas joms perdavus dalį EIG suteiktos mokesčių lengvatos buvo suteiktas dėl privačių subjektų atliktų teisinių operacijų visumos ir dėl to nepriskiriamas valstybei, nors remiantis taikomomis teisės normomis EIG vis dėlto buvo įpareigtos perduoti toms jūrų transporto bendrovėms dalį gautos mokesčių lengvatos**.

Dėl šių priežasčių **Teisingumo Teismas iš dalies panaikino ginčijamą sprendimą dėl to, kad jame EIG ir jų investuotojai įvardijami kaip vieninteliai aptariamų pagalbų gavėjai, ir dėl to, kad jame nurodyta susigrąžinti visą jos sumą išimtinai iš EIG investuotojų**.

PRIMINIMAS: Teisingumo Teismui galima paduoti apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties tik teisės klausimais. Paprastai sprendimo vykdymas dėl apeliacinio skundo nesustabdomas. Jei apeliacinis skundas priimtinas ir pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats priimti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima padaryti. Priešingu atveju, jis grąžina bylą Bendrajam Teismui, kuriam Teisingumo Teismo apeliacine tvarka priimtas sprendimas yra privalomas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

